

Les joies del museu dels rellotges de Zuric

Mestres del temps

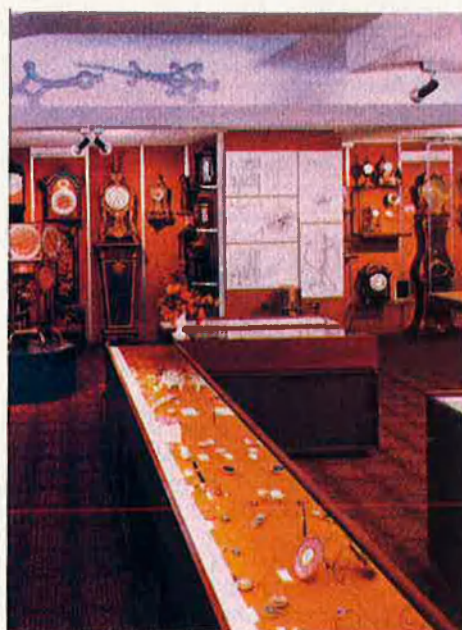
Fets per a mesurar el temps, els rellotges suïssos són tot un exponent de la història de l'art i la cultura al cor d'Europa.

Des de temps immemorials, l'home fascinat per la naturalesa cíclica de l'univers, ha intentat segmentar "l'impalpable fenomen del temps en unitats quantificables". D'aquesta forma, gràcies a l'enginy i a la constant evolució tecnològica, hem pogut anar passant dels rellotges solars als rellotges de canell mecànics als de quars. Pas a pas. De mica en mica. Guanyant, dia a dia, en sofisticació i precisió. Mentrestant frases com ara "El temps vola", "Fem temps", "¿Tens una mica de temps?", "A la recerca del temps perdut" o "Tot va com un rellotge" començaven a fer-se imprescindibles en reunions, arti-

cles i entrevistes, programes electorals i esportius, i el rellotge suís, sustentat per cinc segles de precisió i fiabilitat, anava convertint-se en sinònim de garantia i qualitat. Basilea (on es realitza la fira dels rellotges i joies més gran del món: la Basel's European Watch, Clock and Jewellery Fair), Ginebra (amb el Musée de l'Horlogerie i el Salon International de l'Haute Horlogerie –autèntica alternativa a la cada vegada més macrofira de Basilea), Berna, Neuchâtel o Zuric, són alguns dels seus centres d'exposició, fabricació i venda, avalats per les millors marques del mercat actual i de col·leccionista: François Baulte, Girard Perregaux, Breguet, Isaac d. Piguet o P. Samuel Pleylin, Bucherer, Chopard, Corum, Rolex, IWC, Patek Philippe o Beyer, aquesta última, propietària d'un dels museus més atractius i complets de la seva espècie: El Museu Beyer.

El Museum der Zeitmessung Beyer (gratuït, amb guia, obert al públic els dies laborables i amb una sala dedicada a exposicions puntuals) està situat al 32 de la Bahnhofstrasse de la capital del cantó de Zuric, forma part, com ja hem dit, de la rellotgeria Beyer –la més antiga de Suïssa– fundada en 1760. Sis generacions dedicades a medir el pas del temps – i mostra alguns centenars de peces de la col·lecció personal de Mr. Theodore Beyer, considerada com una de les més importants de tot el món.

Ordenada per èpoques i tipus d'objectes, la col·lecció abraça aparells d'amidament des del 1400 aC

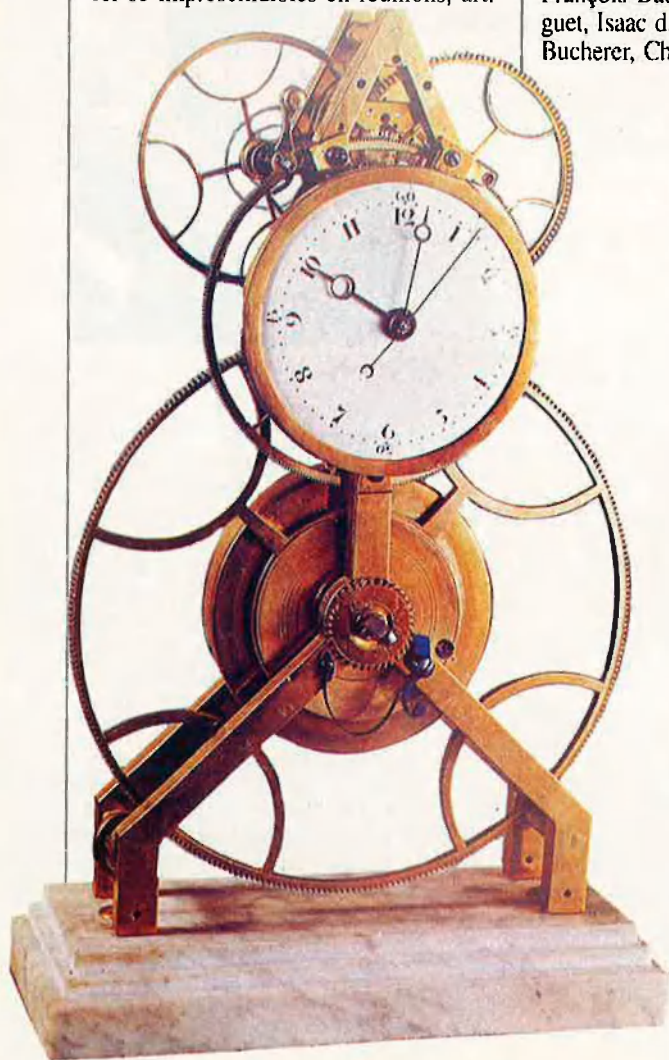

Vista general del museu.

CORI PEDROLA

fins a l'actualitat: gnòmons, rellotges de sol i d'oli, clepsidres, instruments científics i de navegació, rellotges de taula i de peu, de butxaca –fins de 1,2 mm d'espessor– i de canell; escarabats, craters, calaveres horàries, petxines de cristall, quadrants-rellotge i senyors fent equilibris amb un pèndol a la punta del nas; campanars en miniatura, rellotges de sorra, "eternamàtics" i "perpetua mobilia", Atlas del Temps, rellotges quadrats i triangulars... Un fantàstic regne a les ordres d'un rei: el temps. Seguint un ordre, però.

Per començar, hi trobem exposades belles mostres de rellotges elementals nomocànics i instruments científics del XVI i XVII: rellotges d'oli, clepsidres d'alabastre d'Egipte del 1400 aC... I una petita llista d'objectes curiosos: rellotges de nit, aparells que funcionen gràcies a la llei de la gravetat, la increïble pagoda xinesa construïda per James Cox –amb petites figures que giravolten sobre sis nivells en sonar les campanes– o el rellotge "màgic"

Pèndul esquelet (directori paris 1795). Baix, rellotge de butxaca fet a mà (Londres, 1977).

de J. F. Houdin (París, 1836) –que sorprèn els seus admiradors amb l'aparició de diferents objectes.

El següent sector presenta una sèrie de rellotges amb mecanismes metàl·lics i de fusta fabricats a les viles suïsses d'Appenzell, Davos i Entlebuch, rellotges amb una ressonància impressionant i els primers rellotges de pèndol –inventats per Galileo Galilei i Christian Huygens al voltant de 1658, superbes peces Lluís XIV amb marqueria Boulle (l'època barroca possiblement sigui la

COFFI PEDROLA

més ben representada), pèndols anglesos de Thomas Tompion i George Graham i mostres de Zuric de Christoph Zeller, Bachofen i Ochsner.

Darrere seu vénen les peces Lluís XV, Lluís XVI i "Directoire i Empire" –sumptuosíssimes totes elles–, una gamma completa de pèndols de Neuchâtel d'entre 1700 i 1850 (particularment bells i únics en el seu gènere els realitzats amb esmalt de Llemotges), una magnífica mostra de rellotges de butxaca, l'"Ou" Nuremberg (1550) i peces de Faberge –joier del tsar Nicolau– i fabricades a Ginebra per al mercat turc de 1650.

La selecció de rellotges de butxaca del museu és particularment interessant també. Inclou obres mestres de John Arnold, Thomas Earnshaw, Louis Berthoud i Julien Le Roy, el cronòmetre de viatge del científic Alexander von Humboldt –signat per Abraham Louis Breguet– i peces de Charles

Oudin, Georges Daniels i Patek Philippe; *tourbillons* de Jean-Frédérique Houriet i Albert i James Pellaton, i algunes mostres de la famosa Glashütte Scholl –fascinants per a qui pugui estar interessat en l'aspecte tècnic del tema.

El 22 de setembre de 1792, quan Lluís XVI –el marit de Marie Antoinette– fou decapitat, el matemàtic Laplace va proposar a la Convenció la introducció del sistema decimal per a medir el temps (a partir d'aquell moment, el dia seria dividit en 10 hores i les hores en 100 minuts). Però el nou sistema no arribà en cap moment a fer-se popular, de manera que el cap d'any de 1806 Napoleon I va reinstaurar el calendari gregorià. Una d'aquestes

rars mostres revolucionàries pot ser admirada en aquesta part del museu.

Altres mostres dignes de ressenyar són els rellotgers de butxaca fabricats amb un sol material (caixa i maquinària d'ivori o de fusta), rellotges

de taula com el de Nuremberg (1580) –inspirat en el famós "Münrelnlaufen" de la Catedral de Nostra Senyora de Nuremberg (s. XVI)– i en el qual els soldats desfilen en sonar l'hora; el conegut com El Negre –que en tocar l'hora gira el cap en direcció al globus horari mentre el petit gos que té als peus salta amunt i avall; el preciós autòmat en forma de grifó –fabricat per Hans Oth Halaicher de Augsburg al voltant de 1640– que sap girar els ulls, obrir el bec i batre les ales quan sona l'hora, o el rellotge que Theodore Beyer qualifica com una de les peces més interes-

Rellotge de butxaca fet a mà (Londres, 1977).

sants de la seva col·lecció: el primer rellotge automàtic realitzat per Abram-Louis-Perrelet a Le Locle el 1770.

El progrés i l'evolució de la ciència de la mesura del temps es mostra, al final de l'exposició, en forma de rellotges elèctrics i electrònics. La col·lecció, formada en bases històriques i científiques, culmina, de moment, amb dues peces ultramodernes de Patek Philippe: el primer, amb una desviació diària inferior a una mil·lèsima de segon; el segon autocorregit i impulsat pel rellotge atòmic de l'Observador Cantonal de Neuchâtel. La seva precisió: una milionèsima de segon.

Si voleu visitar aquestes meravelles no oblideu que sou a Suïssa. Siguen puntuals.

Aleix Cort